

DNB Pensioenseminar 2018

Speech van Jos Heuvelman

'Alleen het gesproken woord geldt'

Dames en heren,

Bedankt voor de uitnodiging om hier te mogen spreken op uw seminar over innovatie en een duurzame pensioensector. Voor zover wij zijn geïnformeerd zijn dit woorden die ook centraal staan in het debat over het nieuwe stelsel. Dit lijkt mij de ideale setting om over deze thema's te spreken. Een zaal vol met beleidsmakers en beslissers uit de pensioensector. Wat kan een toezichthouder zich nog meer wensen.

Dus heb ik de uitnodiging meteen geaccepteerd. Al moet ik eerlijk zeggen; het had meerdere redenen. Eén daarvan – en Else refereerde daar net al even aan – is dat ikzelf aan de wieg heb gestaan van het DNB Pensioenseminar.

Nee, niet van deze editie uiteraard. Maar de allereerste van 2006 in Apeldoorn. Toen nog in mijn functie als divisiedirecteur DNB, waarbij ik verantwoordelijk was voor Pensioentoezicht. Ik zie dan ook veel bekende gezichten. En dan is het toch erg leuk om nu, in mijn nieuwe rol als Bestuurslid van de AFM, zelf op het podium van dit seminar te staan.

De tweede reden is echter minstens zo belangrijk. Het pensioen als onderwerp ligt mij namelijk erg aan het hart. Zeker in deze tijd, waar 1 ondoordachte verkeerde beslissing met betrekking tot het pensioen een deelnemer een zure oude dag kan bezorgen.

Niet voor niets mengen wij ons als toezichthouder veelvuldig in het pensioendebat. Wij maken ons hard voor een duurzaam financieel welzijn in Nederland. Wij willen voorkomen dat deelnemers voor teleurstellingen komen te staan na pensionering. Nu echt een issue. In 2006 veel minder.

Ik neem u graag nog even mee naar Apeldoorn dat jaar. Niets ten nadele van deze prachtige locatie overigens, maar de zaal in Apeldoorn was tot de nok gevuld met dames en heren afkomstig van honderden pensioenfondsen. En de zelfverzekerdheid straalde er ook vanaf. Wie kon de pensioensector wat maken? De cijfers en resultaten waren prachtig.

Nou, een paar jaar later zagen we de eerste breuken al ontstaan. Dekkingsgraden gingen fors omlaag en de eerste klanken van korten en indexerende klonken al door.

Vrees niet. Het is niet alleen maar een groot kommer-en-kwel-verhaal. Want laten we wel zijn, de sector is ver weggebleven van Amerikaanse toestanden waar dekkingsgraden dramatische niveaus hebben bereikt. Natuurlijk hebben ook uw buffers de nodige klappen opgelopen, maar de afgelopen jaren hebben ook mooie, innoverende producten het daglicht gezien.

- Zoals het Pensioen1-2-3, ontwikkeld door de pensioenfondsen en de verzekeraars. Met als resultaat dat de deelnemer in 1 kantje de essentiële kenmerken van zijn pensioen kan zien.

- En hoe mooi is het dat je op mijnpensioenoverzicht.nl kunt checken hoe je ervoor staat? Ik maak er in ieder geval gebruik van. Al moet u daar niet meteen de conclusie aan verbinden dat ik eerdaags ook daadwerkelijk met pensioen ga. Ik ben immers net begonnen als een nieuwe job. Maar checken hoe je ervoor staat met je pensioen.... Dat zou iedereen regelmatig moeten doen. Ongeacht de leeftijd.

Naast positieve ontwikkelingen, constateer ik helaas ook enkele zorgwekkende tendensen. Zo is één op de drie Nederlanders ontevreden over hun pensioenfondsen. En wat ik nog zorgwekkender vind: veel mensen bouwen minder pensioen op dan verwacht. Zij zijn zich daar niet van bewust en onvoldoende voorbereid op een terugval van het inkomen bij pensionering.

Zeker in een tijdsgewricht waarin we zien dat de risico's op tegenvallers steeds meer worden gelegd bij de werknemer is het hoog tijd om in actie – of nog meer actie – te komen.

Concreet betekent dat voor de toezichtagenda van de AFM:

1. Meer aandacht voor verwachtingsmanagement. Deelnemers moeten een eerlijk en duidelijk beeld hebben over wat ze staat te wachten wanneer ze met pensioen gaan.
2. Meer aandacht voor de zogenoemde distributie; passende producten moeten bij een passende doelgroep terecht komen.
3. En last but not least: Keuzebegeleiding.

Als iets belangrijk is bij pensioen is het wel het maken van de passende keuzes. Zeker dus in deze tijd waarin steeds meer deelnemers zelf keuzes moeten maken.

Ik hoef u, als insiders, niet te vertellen om welke keuzes dit gaat. Maar ga de straat eens op en geloof me, u zult merken dat weinig mensen echt goed inzicht hebben in hun pensioen en in de keuzes die ze moeten maken. Hooguit denken ze nog dat het om de hoogte of ingangsdatum van het pensioen gaat. Maar de kans is groot dat woorden als 'vast en variabel', 'uitruilen', 'hoog laag-constructie' niet worden genoemd.

En wanneer men geen notie heeft van de vele keuzes, dan is de teleurstelling niet te overzien. Want zoals ik aan het begin al zei: 1 verkeerde keuze kan funest zijn. Tijd voor u om in actie te komen. Of nog meer actie te ondernemen.

Wel, dames en heren, dan grijp ik deze gelegenheid natuurlijk meteen aan om alvast enige tips mee te geven.

1. Correct en duidelijk informeren is een van de manieren om invulling te geven aan keuzebegeleiding. Ik zou zeggen: blijf altijd kritisch kijken naar de informatie die u verschaft aan uw deelnemers. Geeft u voldoende inzicht in de vele keuzes die een deelnemer moet maken? En in welke mate kan een deelnemer echt rechten ontleen aan de informatie die hij krijgt.
2. Maar keuzebegeleiding is meer dan alleen informeren. We hebben het ook over de keuzearchitectuur en framing van uw (online) beslisomgeving. Helpt deze omgeving uw deelnemers daadwerkelijk met het maken van de juiste keuzes? En hanteert u de juiste default, wetende dat veel deelnemers helemaal geen keuze (willen en/of kunnen)

maken? En welke keuzes wilt u uw deelnemer eigenlijk voorleggen, of durft u ook tegen sociale partners te zeggen dat bepaalde keuzes niet moeten worden voorgelegd?

3. En als toezichthouder kunnen wij het belang van goede nazorg ook niet vaak genoeg benadrukken. Wij zien graag dat u monitort of de beslisomgeving daadwerkelijk leidt tot de juiste keuzes bij de verschillende doelgroepen. En daaruit vloeit logischerwijs ook onze wens om een beslisomgeving aan te passen wanneer wordt vastgesteld dat dit niet het geval is.

Ik hoop – en vertrouw erop – dat u uw verantwoordelijkheid neemt. Wij nemen in ieder geval de onze. Wij spannen ons maximaal in om te voorkomen dat deelnemers straks tegen teleurstellingen aanlopen. Dat is ook wat ze van ons mogen verwachten.

Laatst hoorde ik dat iemand uit de pensioensector ons de luis in de pels vond. Ik weet niet hoe dat bij u zit, maar ik heb bij luizen geen positief gevoel. Streng toezicht klinkt beter.

Samen met u willen we er voor zorgen dat het vertrouwen in de pensioensector stijgt en teleurstellingen zoveel mogelijk worden vermeden.

Zoals u weet, doen wij regelmatig onderzoek naar de stand van zaken in de sector. Daarbij leggen we onder meer zwakke plekken bloot. Maar ik vind het minstens zo belangrijk om best practices te delen en om u handvatten aan te reiken om het nog beter te doen. Om het individu nog beter te begeleiden.

Op die manier versterken wij elkaar.

Op die manier verkleinen we de kans dat deelnemers minder pensioen opbouwen dan ze zelf verwachten.

En op die manier werken we dus toe naar een duurzaam en houdbaar pensioenstelsel.

Ik dank u voor uw aandacht.